

Cimbora

2023.
október

16. Cimborá Kaláka Műhely

Irodalmi alkotói pályázat

V–VIII. osztályos kíváncsi diákoknak

Verset, mesét, történeteket írsz, és szeretnéd megmutatni másoknak? Küldd el irodalmi próbálkozásaidat a cimborapalyazat@gmail.com e-mail-címre!

A pályamunkákat 2024. március 1-jéig folyamatosan várjuk, a legjobbak megjelennek a folyóirat **Ti írtatok** rovatában, és szerzőjük meghívást nyer az ötnapos nyári nagy találkozásra, a 16. Cimborá Kaláka Műhelybe.

DIÁKOK ÉS
TANÁROK
FIGYELMÉBE

Keress további kiírásainkat a novemberi és januári Cimborában (képzőművészeti pályázat, illetve csapatverseny felhívása).

A 2024. márciusig zajló megmérettetés nyertesei részt vehetnek a nagy nyári találkozón, az ötnapos közös játékon és műhelymunkán a lap szerkesztőivel, szerzőivel.

Cimborá

kíváncsi diákok lapja

2023. október, XXXIV. évfolyam

Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat
10–15 éves diákoknak
ISSN 1222-1910

A Cimborá árát a Kovászna Megyei Művelődési Központ bankszámlájára várjuk:

Cont IBAN: RO38TREZ25621G331600XXX
CIF: 4404389

Trezoreria Municipiului Sfântu Gheorghe

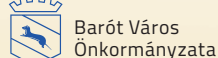
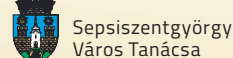
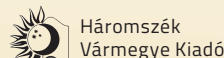
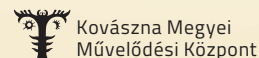
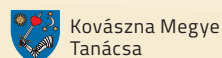
Főszerkesztő: Farkas Kinga
Munkatársak: Csillag István, Jakab Villő Hanga, Kónya Éva, Köllő Zsolt, Kusztos Anna (honlap), Lövétei László, Mátyás Noémi, Nádasdi Csilla Emese, Szonda Szabolcs, Szócs Imre, Szócs Domokos, Vetrő-Bodoni Barnabás, Zayzon Ágnes

A borítón Kusztos Júlia illusztrációja
Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István
Kiadja a Háromszék Vármegye Kiadó • Kovászna Megyei Művelődési Központ
Fenntartó: Kovászna Megyei Tanácsa, Kovászna Megyei Művelődési Központ
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában

Cimborá-szerkesztőség: Szabadság tér 2. szám,
520055 Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia
E-mail: cimboramail@gmail.com / Web: www.cimbora.net

FENNTARTÓK

TÁMOGATÓK

Tartalom

Cimbirodalom

Kamaszoké 4. oldal

Molnár Vilmos: Kamaszok

Zsidó Ferenc: Oké!

Bérénice Einberg, a vadóc kanadai kislány 7. oldal

Réjean Ducharme: Lenyel a világ (Szócs Imre fordítása)

Csak 1 vers / Lövétei László rovata

Markó Béla: Reggeli fény 10. oldal

Cimbi olvasólámpája / Mátyás Noémi rovata

A HUBBY-díjas gyerek- és ifjúsági könyvek szemléje 11. oldal

Cimbirodalom

Szócs Imre: Fehér történet – 5. Menedék 12. oldal

Szín-tér / Vetrő-Bodoni Barnabás rovata

Monoprint szerelem

A Szín-téren: a gélyomat technikája 16. oldal

Barangoló / Kónya Éva rovata

Varázslat jégből és hóból 18. oldal

Efemer művészi alkotások 19. oldal

Kamasz(Ok) / Nádasdi Csilla Emese rovata

Átalakítás miatt zárva 23. oldal

Cimbi olvasólámpája / Farkas Kinga rovata

Ki hozza ide a költők szívét? 24. oldal

Cimborá Kaláka Pályázat

A nyári nagy találkozás – jövő évben tizenhatodjára 26. oldal

Pad alatt

Cimbi levele 28. oldal

Rejtvényvilág / Szócs Domokos rovata

Szókereső: Száz éve született Kormos István 29. oldal

Izgalmas olvasmányok a hálóban: Kormos István gyerekkönyvei 30. oldal

Cimbi képtára / Kónya Éva rovata

Felhőalakzatok magyar festők vásznain 31. oldal

Az emberi idegrendszer fejlődése szempontjából – az első három életévet követően – a kamaszkorban történnek a legmeghatározóbb neurológiai változások, amelyek egész életünkre kihatnak. A kamaszkort, mint a gyerekkor és a felnőtté válás közötti időszakot, számos társadalmi előítélet veszi körül, és sokszor nem sikerül értő figyelemmel, megértéssel, kíváncsisággal fordulni felétek.

Új sorozatunk hívószava – amellyel szinte azonos címmel a Cimborában már rovat fut hosszabb ideje, ebben a számban is megtaláljátok –, a kamaszoké két üzenetet is magában hordoz: egyrészt, hogy vannak olyan sajátos történetek, amelyek a kamaszoké; másrészt, hogy rendben van, oké kamaszoknak lenni. Olyan írásokat kértünk kortárs költőktől és íróktól, amelyek a kamaszkor hihetetlenül

rétegzett témájához kötődnek. Célunk helyet adni a mai és valamikori kamaszok, jelenleg már felnőttek közötti párbeszédnek és a közös szellemi kalandba titeket is bevonni.

„Amikor arról van szó, ami valóban érdekel bennünket, a különbségnek még nagyobb jelentősége van. Szóval, ha legközelebb látnak, ahogy a képernyőn görgetünk, és azt kérdezik, mit csinálunk **rajta**, miért nem mutatjuk meg, hogy mit csinálunk **vele**” – zárul a reklám, amelyben olyan fiatalok jelennek meg, mint Billie Eilish énekes, Eirini Vougiouka klímaaktivista, Jahkini Bisselink, aki 18 évesen lett a holland ENSZ-küldöttség

tagja, vagy a fiatal kiberbiztonsági szakértő, Philip Kalweit. A filmben felvetett kérdések: ismerjük-e egymást, ismerjük-e a fiatalokat, bízunk-e bennük, látjuk-e a cselekvőképességüket, elismerjük-e a kihívásokat, amelyekkel meg kell küzdeniük és a sikereiket, amelyeket elérnek?

(Jakab Villő Hanga)

Molnár Vilmos

Író, költő, szerkesztő. 1962-ben született Csíkszeredában, 1993 óta jelennek meg könyvei, legutóbbi a *Kőrösi Csoma Sándor csodálatos cselekedetei – Rendhagyó legendárium* (Corvina Kiadó, Budapest, 2021).

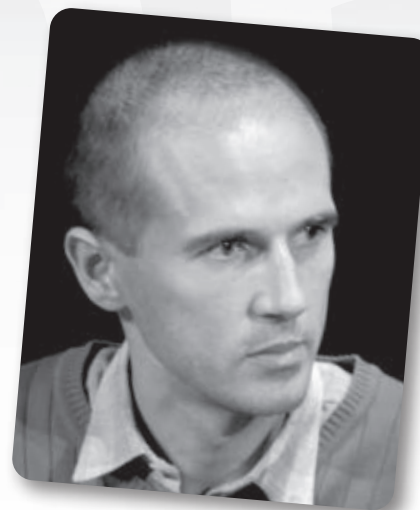
Kamaszkor

tizenöt évéd prérítűzként
hajszol tágasabb prérík felé
hol dúsabb a fű s van vad elég és nem állják el utad hegynyi tiltások

oldsetörhendekkel szívész titokban olcsó szivart a sulivécében
prérímérikről beszéltek s egy vinetú
vad nyugati magazint mutat
kedvenc kárlmájodat sutba vágod s büszke harcos által addig lenézett
nyafka sqaw-k ablakai alá jársz de
legkésőbb este tízre otthon kell legyél

sebeket kapsz és osztasz naponta párszor elvérzel de feltámadsz újra
egy sqaw-t lesel végig hogyha elmosolyodna
sápadtarcú testvérem most miért pirult el

(Megjelent a szerző **Postakocsi** című verseskötetében – Ráció Kiadó, Erdélyi Híradó Kiadó, 2010)

Zsidó Ferenc

Író, kritikus, a Székelyföld folyóirat főszerkesztője. 1976-ban született Székelyudvarhelyen, 2002-ben jelent meg az első könyve, 2017-ben, majd 2018-ban (második kiadásban) a *Huszonnégy* című „blokk-regénye”, 2021-ben pedig a *Trendek és elhajlások* című, válogatott irodalomkritikai írásait tartalmazó kötete.

Oké!

– Gyere enni, fiam! – kiáltok be az ajtón keresztül a szobádba (nem nyitok be, tudom, nem szereted).

– Ok, ok! – szól sz ki, de hallom a hangodon, hogy nem figyelsz a válaszra, csupán lerázni akarsz. Amikor nyugodt és pihent vagyok, csak mosolygok az ilyesmin és legyintek. Ezúttal azonban fáradt és nyugós vagyok (tipikus szülői állapot, mondanád), így hát érzelmi zsarolással próbálkozom, pedig tudom, egy ideje nem működik:

– Különbén nélküled eszünk!

– Ok, ok! – mondd, továbbra is csak kamuból.

Tudom, gép előtt ülsz, a százezredik TikTok-videót nézed, vagy éppen gyártani próbálsz egyet.

– Százezerszer megmondtam, hogy... – kezdeném, de aztán visszafogom magam, mert tudom, szánalmasnak tartod az efféle kirohanásaimat.

– Délután megyünk a strandra! – próbálok bedobni inkább valami csalogatót.

– Ok, ok! – jön az újabb reflexválasz. Majd kisvártatva: – Menjete!

Na végre, sikerült valamivel elérnem az ingerküszöböt!, gondolom elégedetten. Mostanában ott tartunk, hogy attól is boldog vagyok, ha ellenkezel, csak szólalj meg – érdemben.

– Hívhatod valamelyik barátodat is! – folytatom a puhítást.

– Ok, ok!

– Hívod?

– Hogy mi? – kérdezel vissza értetlenül.

– Akarod hívni?

– Kit, hova?

– Sehova...

– Ok, ok...

Most menjek be, és üvöltsem le a fejed? Megtörtént párszor – érdemi eredmény nélkül. Hangulatodtól függően hol pillanatnyi behódolást mutattál, hol nyíltan szembeszegültél.

Egyik se volt jó. Más utakat kell találnom hát. De milyenek??? Nem könnyít meg a dolgomat, az biztos! Olykor kétségbeesetten gondolkodom arra: elveszítettelek... Hogy amikor itt vagy, akkor sem vagy jelen (és herótom van az olyan szlogenektől, hogy „minőségi együttidő” és társai).

– Fincsi rántott húst készítettünk, a kedvencedet... – folytatom rövid szünet után, és közben igyekszem nem arra gondolni, hogy talán megalázó helyzetbe hozom magam. Mert azt már rég megtanultam: egyetlen esélyem, ha sutba dobom büszkeségem...

– Hagyjatok nekem is belőle! – jön a válasz kisvártatva.

Fogam megcsikordul, szemem szikrázik, de visszafogom magam, mély levegőt veszek, és nyugodt hangon mondom:

– Gyere most!

– Ok, ok!

És, persze, nem jössz. Miért is jönnél?! Túl egyszerű lenne... Nem is te lennél...

Számba veszem a további lehetőségeket, de rövidesen rá kell jönnöm, kifogytam az ötletekből, s hogy már megint te nyertél. Nyertél? Ugyan már!, korholom magam, mi ez a gyerekes (kamaszos?) hozzáállás: hisz nem verseny ez!!

Különben is: dehogy fogytam ki az ötletekből! Aki szülőségre adja a fejét, annak ismernie kell az újratervezés-gombot!

(Tizenöt perc múlva.)

– Bocs, de nem hagytunk neked belőle... – szólok be ismét az ajtón.

– Miből?

– Hát a rántott húsból...

– Mi? Rántott hús van ebédre? És nekem miért nem szóltál?!

Heves széknycorgás, felállsz, az ajtóhoz jössz, résnyire kinyitod, és méltatlankodva mondd:

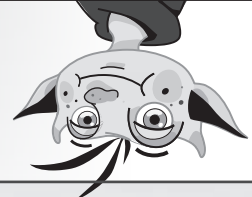
– Măskor szólj, apa!

– Ok, ok! – mosolygok rá angyalian.

Elvigyorodsz, lájkot mutatsz, aztán pacsira tartod a tenyered. Nem emelem a kezem, nem dőlök be a trükknek (korábban párszor bevettem: félrekapod a kezed, és vagány mozdulattal végigsimítasz a hajadon). Csak állok, kiélvezem a pillanatot, hogy rám mosolyogtál (tudom, mindjárt észreveszed magad, és visszaváltasz morcosba), és arra gondolkodom: nekem van a világon a legokésabb fiam!

Kuszto Júlia illusztrációi

Bérénice Einberg, a vadóc kanadai kislány

Réjean Ducharme: Kanadai francia író. 1941-ben született Kanada francia többségű tartományában, Québecben. 24 éves, amikor megjelenik az első regénye *Avalée des avalés* címmel, mégpedig a rangos franciaországi Gallimard Kiadónál, ugyanis azok a kanadai kiadók, amelyeknek elküldte a kéziratot, vonakodtak kiadni, mivel túl merésznek találták a nyelvezetét. Bár a könyv rendkívüli sikere egycsapásra ismertté tette Ducharme nevét, a szerző következetesen kerülte a nyilvánosságot, nem adott interjúkat, nem szerepelt tévéműsorokban. Élete végéig kitartott e rejtőzködő magatartás mellett. A regényből 1992-ben *Léolo* címmel filmet forgatott Jean-Claude Lauzon kanadai filmrendező.

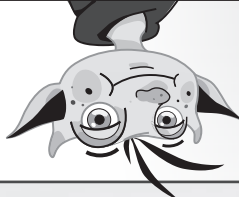
„Minden lenyel... Lenyel a túl széles folyó, a túl magas ég, a túl törekeny virágok, anyám túl szép arca.” Ezekkel a sorokkal indít Réjean Ducharme regénye, egy hosszú, furcsa monológ, amelyből egy különös, lázadó kislány története bontakozik ki. Persze lehet, hogy ez a szereplő, akit Bérénice Einbergnek hívnak és Kanadában lakik, csak ürügy a szerzőnek, hogy a bőrébe bújva meneküljön a szürke hétköznapi szorításából. De az is lehet, hogy mégis egy kislány, sőt, sok különböző kislány egybegyűrve. Egy lány, aki mintha Harisnyás Pippi és a Rozsban a fogó Holden Caulfieldjének a tulajdonságait egyesítené magában. Szóval igazi bomba vagy inkább tűzijáték. Bérénice Einberg alakját Kanadában sokan ismerik, hiszen a könyv hatalmas sikert aratott, ma már a modern kanadai francia nyelvű irodalom klasszikusaként hivatkoznak rá, az iskolai tananyagba is bekerült.

Bérénice családja egy tökéletesen szimmetrikus világ, két szülő, két gyerek, egy fiú és egy lány... Ám olyan indulatok, gyűlölet és szeretet lüktet ebben a kis világban, mintha nem is emberekről, hanem mitológiai lényekről lenne szó. Bérénice fekete bárány, az örökké lázadó, a mindent megkérdőjelező nyugtalan szellem. Aki nemcsak kételkedik a világban, a rendben, amibe beleszületett, hanem újat is alkot a korlátlan képzelet, a nyelv, a mesélés által. „A kutya mindenségit!” Most a magyar olvasók is megismerhetik közelebbről, az elkövetkező lapszámokban részleteket közlünk a regényből Szócs Imre fordításában.

Astrid Lindgren: Harisnyás Pippi • A svéd író regényének főszereplője nevetlen, rakoncátlan kislány, de a szíve a helyén van, és elragadó természetességével mindenkit meghódít. Kilenc-tíz éves kora ellenére olyan erős, hogy legyőzi a cirkuszi erőművészt meg az aranyaira pályázó rablókat. Pippi teljesen egyedül él egy nagy házban, mert az apukája néger király lett egy távoli szigeten...

J. D. Salinger: Rozsban a fogó • Főhőse, Holden Caulfield tizenhét éves amerikai gimnazista, akit éppen a negyedik iskolából rúgtak ki, első személyben mondja el a kicsapása utáni három napjának történetét, amelyet New Yorkban éjszakai mulatóhelyeken, kétes hírű szállodában és az utcán tölt el... Salinger regénye a kamaszlélek kitűnő, hiteles rajza. (Forrás: moly.hu)

RÉJEAN DUCHARME

Lenyel a világ

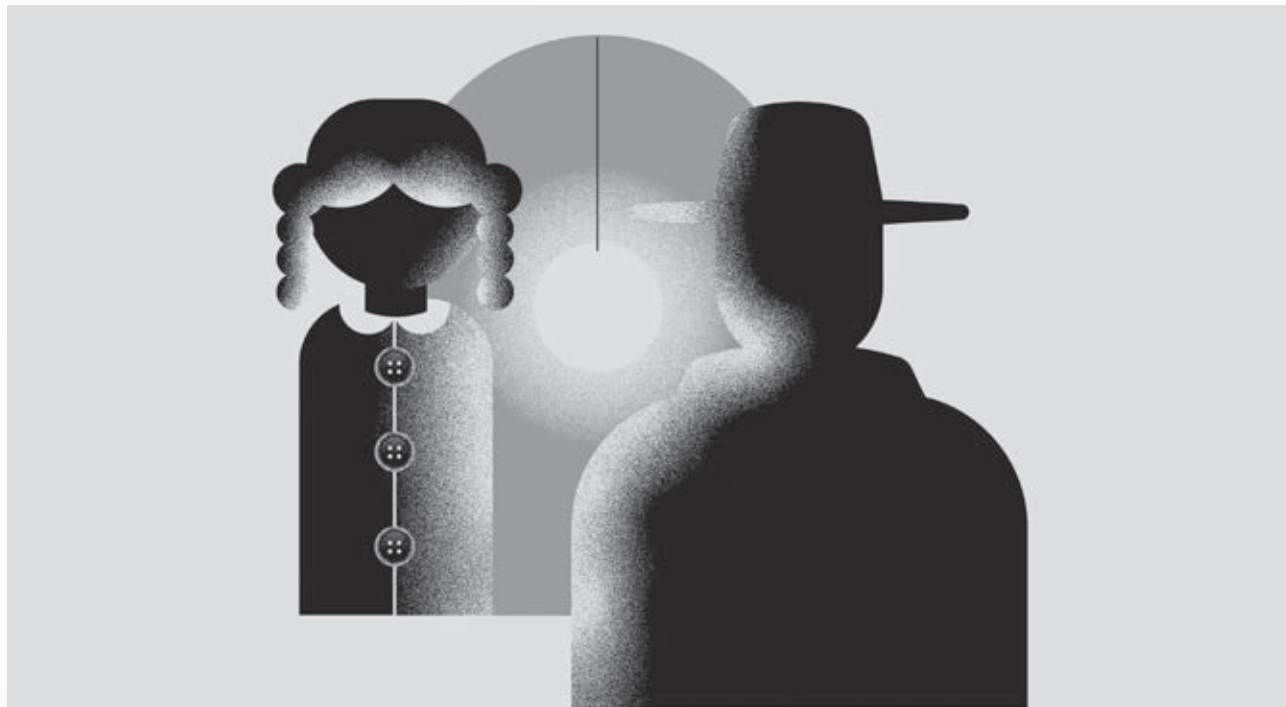
(Avalée des avalés, Gallimard, 1966)

(Első részlet)

Egyedül vagyok, csak be kell csuknom a szemem, hogy meggyőződjek róla. Ha meg akarod tudni, hol vagy, csukd be a szemed. Igazából ott vagy, ahol akkor vagy, amikor behunyod a szemed: egy sötét és üres helyen. Mellettem az anyám, apám, a testvérem, Christian és Constance Chlore. De ha becsukom a szemem, nincsenek ott. Ahol vagyok, amikor becsukom a szemem, nincs senki, nincs más rajtam kívül. Nem kell foglalkozni a többiekkel, máshol vannak. Amikor másokkal beszélek, másokkal játszom, mindig érzem, hogy kívül ma-

még akkor is, amikor a markunkban tartjuk. Nem kell a pillangókkal foglalkozni. Főlegesen szenvedünk. Itt csak én magam vagyok.

Apám zsidó, anyám katolikus. A család szekere döcög, nincsenek megszírozva a kerekei, kopottak a csapágyak. Amikor összeházasodtak, megegyeztek abban, hogy két csoportba különítik el a születendő gyermekeiket. A dolgot még szerződésbe is foglalták, amelyet jegyző és tanúk előtt írtak alá. Tudom, mert szoktam hallgatóni az ajtónál, amikor veszekednek. Az egyezés szerint az első poronty katolikus, a második zsidó, a harmadik katolikus, a negyedik zsidó, és így

radok, hogy nem tudok belépni oda, ahol ők vannak. Pontosan tudom, hogy amint a hangjuk nem akadályoz többé, hogy meghalljam a saját csendemet, a magány és a félelem újból mellém szegődik. Nem kell törődni azzal, ami a föld és a víz felszínén történik. Semmilyen befolyással nincs arra, ami a sötétben és az ürességben zajlik, ott, ahol vagyunk. A sötétben és az ürességben nem történik semmi. Csak várakozás van. Várakozás arra, hogy elmúljon, hogy megszabaduljunk. A többiek távol vannak. Mindig elszalasztjuk őket, mint a pillangókat. Egy pillangó olyan távol van tőlünk, mint az égbolt,

tovább egészen a harmincegyedikig. Christian az első, ő Einberg asszonyé, és Einberg asszony misére viszi őt. A második és utolsó én vagyok, és Einberg úr rendelkezik fölöttem, aki a zsinagógába visz. Birtokolnak bennünket. Nincsen kétségük efelől. Birtokolnak, és nem engednek a jussukból. Einberg asszonynak Christian van a birtokában, és nem enged ebből. Einberg úr engem birtokol, és nem enged ebből. Kellene egy kis idő, hogy ezt megértsem. Nem tűnik nagyon bonyolultnak, de

amikor kicsi voltam, úgy gondoltam, hogy se füle, se farka, nem érttem, hogy nem tudják egymást és minket úgy szeretni, ahogy én szeretem őket.

Einberg úr nem nézi jó szemmel, ha az ő tulajdona az Einberg asszony tulajdonával játszik. Amikor Christian és én együtt játszunk, paprikás lesz a hangulat. Azt gondolja, hogy Einberg asszony Christian révén próbál engem elcsábítani és megkaparintani. Einberg asszony azt mondja, én is ugyanúgy az ő gyermeke vagyok, mint Christian, és egy nő nem nélkülözheti egyetlen gyermekét sem, és egy kishű nem nélkülözheti a kishűgát, ahogy egy kislány sem nélkülözheti a nagy testvérét. Én úgy teszek, mintha Einberg asszony Einberg úr által elképzelt kottájából játszának. Ettől Einberg úr a falra mászik. Számonkéri Einberg asszonyt. Szüntelenül veszekednek. Én titokban figyelem őket ilyenkor. Nézem, ahogy egymás képébe kiabálnak. Nézem, hogy gyűlölködnek, hogyan hozza felszínre bennük a gyűlölet mindazt, ami

Gyerünk, Christian, a cserkész, ahol tud, segít, segíts csak jó távol a méregkeverő húgodtól! Amikor eljön a vakáció ideje, kötelező program, kettőnk közül valamelyiknek mennie kell. Ha engem nem küldenek el turnézni a kórossal, Christian megy cserkész táborba. Einberg asszony nem ért egyet ezzel. Hagyd békén szegény gyermekeket, te örült! Einberg úr rendíthetetlen, nem enged a húszonegyből, köti az ebet a karóhoz. Ha nem küldöd a kölyköt, hogy segítsen, ahol tud, elküldöm én a leányzót danolni! Az utazás rossz hatással van a fiatalságra! – kiáltja anyánk. Az utazás nevelő hatással van a fiatalságra! – ordítja apánk.

Én csak egy lány vagyok, igaz, hogy Einberg úr vagyok, de elégedetlen velem. Féltekeny a másikkal. Jobb szeretné, ha Christian volna az övé. Egy lány, az nem jó, értéktelen. Engem nem érdekel.

az arcvonásaikban és a szívük mélyén a legvisszataszítóbb. Minél jobban veszekednek, annál jobban gyűlölik egymást. Negyedóra sem kell hozzá, és annyira gyűlölik egymást, hogy parázson vonagló hernyókhoz hasonlítanak, hallom a fogaik csikorgását, halántékuk lüktetését. Élvezem. Néha annyira szórakoztat, hogy nevetnem kell. Gyűlölködjetek csak, bohócok! Gyötörjétek csak egymást, hogy lássam, hogy szenvedtek! Vicsorogjatok csak, hogy jót kacagjak rajtatok!

Elküldték Christiant távol tőlem. Igazi megtiszteltetés! Berakták egy borítékba és elpostázták egy cserkész táborba.

Intézzék csak egymás közt! Várom, hogy Christian hazajöjjön. Soha semmi rosszat nem tesz. Soha semmi bántót nem mond. Minden, amit tesz, minden, amit mond, gyengéd, gyengéd, mint a virág, mint a víz, mint minden dolog, ami békés és békén hagy. Christian olyan szelíd, mint egy dolog. Vannak a dolgok, az állatok és az emberek. A kutya mindenségit! Hát nem?

(folytatjuk)

Fordította: Szőcs Imre

MARKÓ BÉLA

Reggeli fény

Későn kelünk vasárnap.
Végre sokáig alhatunk.
Kell is, mert rosszul alszom
mostanában. Zavar az utcai zaj,
a hangosan rádiózó szomszéd,
az ide-oda járkáló fellegek
és egy-egy pislákoló csillag.
Hétköznapokon még sötét van,
most viszont, ahogy megébredek,
mellettem az éjjeliszekrényen már
tele van fénnel a vizescsupor,
amit az éjszaka kiittam. Szétnézek
félálomban, hogy honnan. Semmi
ördöngösség, csak a tetőablakból.
Fent alszunk a padlásszobában.
Felkelek, egyik kezemben
a telefon és a szemüveg.
Másik kezemben a fénnel telt
csupor. Megyek lefelé a lépcsőn
óvatosan, hogy ki ne loccsanjon.

A fiatal Weöres Sándor egészen sajátos, tizennyolc kategóriából álló rangsorba rendezte a világlírárt: a piramisszerű építmény legalján természetesen a rossz költők foglalnak helyet, a piramis csúcsa felé pedig azok a költők, „akiknek műveibe belejátszik a túlvilági zengés”, úgymint: Aiszkhülosz, Dante, Homérosz, Shakespeare... Nagyon érdekes viszont, hogy Szent Ferenc *Naphimnuszát* még az említett költők műveinél is többre becsülte, pedig Szent Ferenc nem is volt költő, „csak” szent. S ha sokáig olvassuk, mondjuk, a *Naphimnusz* második versszakát, misztikus rajongás nélkül is igazat adhatunk Weöres Sándornak: „Áldott légy, Uram, és minden alkotásod. / Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap, / Aki a nappalt adja és ránk deríti a Te világosságodat. / És szép ő és sugárzó nagy ragyogással ékes, / A Te képed, Fölséges.” (Sík Sándor fordítása).

Markó Béla *Reggeli fény*című verse is igazi nap- vagy fényhimnusz, az egyik legszebb vers, amit az utóbbi hetekben-hónapokban olvastam. Pedig nyoma sincs benne se Istennek, se misztikus rajongásnak, sőt: szinte csak „próza” az egész vers. No de milyen próza! Aki figyelemmel követte a kortárs magyar líra alakulását, nagy elégtétellel állapíthatta meg, hogy Markó Béla egy ideje visszatalált a költői pályája elejére

Bahget Iskander felvétele

jellemző szabadversekhez, csak hogy míg korábban (például a *Lepkecsontváz* darabjaiban) hömpölygőbb sorokban, szabadabban szuszogott a verse, az utóbbi években költészetét főleg a szaggatott, ziháló, már-már tömönatos fogalmazás jellemzi: „Későn kelünk vasárnap”; „Végre sokáig alhatunk”; „Kell is, mert rosszul alszom / mostanában” stb. Sokáig gondolkodtam, hogy ez a rövid mondatos, kopogó felsorolás miért eredményez mégis torokszorító hangulatot a versben. A titok nyitját azóta se lelem, így jobb híján arra tippeltem, hogy a prózai felsorolásba befurakodik valami, amitől *minőségileg* lesz más a vers. Például egy vizuális élmény: a fénnel teli vizescsupor. „Felkelek, egyik kezemben / a telefon és a szemüveg” – ez a két sor még mindig a legszárazabb próza. A vers utolsó három sora viszont már lehetőséget nyújt a haikuszerű költészet: „Másik kezemben a fénnel telt / csupor. Megyek lefelé a lépcsőn / óvatosan, hogy ki ne loccsanjon.”

Ennyi lenne a titok? Talán ennyi. Tanítani kellene, ahogy ez az utolsó három sor „megemeli” a verset, leoldva róla minden földi ballasztot. Naposcsibét tart így tenyerében az ember, egy cse-csemő fejét simogatja így az ember. „Óvatosan”, határtalan szeretettel és örömmel.

Markó Béla: költő, esszéíró, szerkesztő, politikus, Kézdivásárhelyen született 1951-ben.

A HUBBY-díjas gyerek- és ifjúsági könyvek szemléje

Amíg ti vakációztatok, júniusban ismét kihirdették a budapesti Ünnepi Könyvhéten az Év Gyerekkönyve-díjasokat. A HUBBY-listán az idén kilenc könyv szerepel. Ezekből fogunk nektek mazsolázni most, nagyobb hangsúlyt fektetve ebben a ti korosztályotokra.

Az Év Gyerekkönyvírója
(6 év alatti kategória):
Gimesi Dóra
(*Emma csöndje*, Pozsonyi Pagony)

Az Év Gyerekkönyvírója
(12 év alatti kategória):
Jeney Zoltán
(*Balatoni kacsavész*
Lampion könyvek)

Kemény Gabi
(*A konkrét hiúz*,
Móra Könyvkiadó)

Az Év Ifjúsági Írója
(12 év feletti kategória):
Dániel András
(*Jaj, ne már*, Tilos az Á Könyvek)

Az Év Illusztrátora:
Grela Alexandra
(*Hol készül a művészet?*
Csimota Könyvkiadó)

Az Év Fordítója:
Kövesdi Miklós Gábor
(*Paddington megoldja*,
Mojzer Kiadó)

Az Év Leginnovatívabb Könyve:
A nagy Lötty,
Kövér Béla Bábszínház

Az Év Ismeretterjesztő Könyve:
Kalás Györgyi:
Pavlova kisasszony és a dobostorta, illusztrálta
Horváth Ildikó,
Pozsonyi Pagony

A Libri különdíjasa:
Képtelen képrablás,
illusztrátor:
Rubik Anna,
Pozsonyi Pagony

A DIÁKZSÚRI DÍJAZOTTJAI:

7–12-es kategória:
Wéber Anikó:
A gondolatolvasó (Pagony Kiadó)

14+ kategória:
Keszthelyi Gréta Kata:
Vékony jégen (Menő könyvek)

Ismeretterjesztő kategória:
Vibók Ildi:
Szuperdió (Pagony Kiadó)

Bajzát Mária:
Kerek élet fája – Jeles napok mesekalendáriuma (Lampion Könyvek)

GIMESI DÓRA

Emma csöndje

Illusztrálta Takács Mari / Pozsonyi Pagony, 2022

Gimesi Dóra nyerte el a 6 év alatti kategóriában az Év Gyerekkönyvírója díjat ezzel a könyvével. Annak ellenére, hogy kicsiknek szól, számotokra is izgalmas lehet a téma. Emma egy hétéves kislány, aki különösen érzékeny a zajokra, és retteg, ha meg kell szólalnia mások előtt. Szülei tengerbiológusok, ezért sok időt tölt munkahelyükön, a tengerbiológiai kutatóközpont állatkórházában. Az állatok között jól érzi magát. „A halakat értem.

Meg a bálnákat, delfineket, lamantinokat, rozmárokot, narválokat, rákokat, szivacsokat, tengeri csillagokat.” Egy nap legénygült kardszárnyú delfin érkezik az akváriumba. Egyedül Emma képes megérteni őt, de ahhoz, hogy segíthessen, megszólalnia másokkal is megértetnie, mi a baj. Ehhez pedig le kell győznie önmagát. A könyv egy különleges kislány történetén keresztül mesél az egyén felelősségéről, a barátságról és a bátorságról, amiből minden korosztály meríthet.

KALAS GYÖRGYI

Pavlova kisasszony és a dobostorta

Pozsonyi Pagony, 2022

Bár a könyv 6–12 éveseknek szól, én tiniként imádtam a színes, szép képekkel teli izgalmas könyveket. Amikor először kinyitok egy könyvet, előbb mindig megszagolom a lapjait. Amikor ezt szagolgattam, összefutott a nyál a számban, érezni véltem a gőzölgő sütemények illatát. Már a kemény borító belsején egy kis játékra hív a szerző: Annabella cukrászdájában mindenféle ismertebb édesség megtalálható. A 24-ből nekem 14-et sikerült beazonosítanom.

„Ebben a könyvben sok érdekes történetet olvashatsz például arról, hogy ki sütött először születésnap tortát, miért félhold alakú a croissant, mi köze a francia forradalomnak a macaronhoz, miért tettek a fáraók sírjába süteményeket, vagy hogy miért van dió és gyömbér a karácsonyi süteményekben” – olvashatjuk az előszóban. A könyv végén három receptet találtok, amelyeket kipróbálhattok ti magatok is.

GRELA ALEXANDRA nyerte el az Év Illusztrátora díjat a *Hol készül a művészet?* című könyvvel.

„– Mit rajzolsz?
– Vázlatokat egy készülő gyerekkönyvhöz.
– Vázlatokat? Azt meg minek?
– Hogy kipróbáljam és kitaláljam előre, mit és hogyan ábrázoljak. Csak ha tetszik az ötlet, akkor festem meg az igazi képeket. De ha érdekel, megmutatom a műtermem is, ahol azok készülnek.

– Még sohasem jártam műteremben. Hú, mi minden van itt! Számítógép, fotók, könyvek, újságkivágások meg ez a sok szerszám, ecset, papír, ragasztó, vászon, nagytű, tükrök... Erre mind szükséged van? Mindenki így dolgozik?

– Így és egy kicsit másképp.

– A híres művészek is?

– Ők is.

– De hát régen még lámpájuk sem volt! Meg számítógépük sem. És biztosan ennyi festéket sem kaptak a boltban.

– Valóban nem, de ha van kedved, szívesen megmutatom, hogy régen hol és hogyan születtek a művek. Menjünk és utazzunk vissza az időben! De jól figyelj, mert nemcsak azt fedezheted fel, hogyan alkottak, hanem hogy milyen hétköznapi tárgyak, hangszerek, háziállatok vették körül őket, és azt is megmutatom, mivel világítottak, sőt, minden képen három apró bakit is megkereshetsz!”

Így indít a könyv, hogy már startból jól felcsigázzon. Gazdagon illusztrált nagy oldalak, egy kis humorral fűszerezve. Ez a böngésző kiváló példája a kortalan könyveknek, biztos állíthatom, hogy nem fogjátok unni. Révész Emese művészettörténész és Grela Alexandra festőművész, illusztrátor 25 alkotó fiktív műtermének ábrázolásával mutatja be a képzőművészetet az altamirai barlangrajzoktól a Banksy-graffitikig. Elsőre azt sem tudtam, hogy előbb átlapozzam, vagy egyből mélyüljek el benne.

Gerhes Gábor Munkácsy Mihály-díjas képzőművész és fotográfus így ír róla a szakmai laudációban: „Művészettörténeti böngésző, így az alcím, és a bevezető pár oldal felvezető nyugalma után máris benne vagyunk egy szédítő vertigóban. A könyv majd minden millimétere berajzolt, néha azért esélyt ad olvasójának egy pillanatnyi levegővételre, ilyenkor tömör és jól fókuszált háttérinfókat olvashatunk. A könyv szereplői megnyerőek, már elsőre is szeretnénk a barátjuk – de legalábbis az üzletfelük – lenni.”

Gondolkodtatok már el valaha azon, hogy hol és mikor születtek az emberiség legkorábbi képi ábrázolásai? Több mint harmincezer évvel ezelőtt franciaországi sziklabarlangokban fedezték fel az első rajzokat. De ha ez nem hoz annyira lázba, ne csüggedjete! Andy Warhollal például az 1960-as évek Amerikájába repülhettek, ahol szól a Beatles, tüntetnek a háború ellen és a szabad szerelemért. Nekem ő az egyik nagy kedvencem.

DÁNIEL ANDRÁS

Jaj, ne már! – mondta a hal

Pozsonyi Pagony, 2022

A HUBBY szakmai zsűrije Dániel Andrászt választotta az Év Ifjúsági Írójának (12–99 éves korosztály). A díjazott könyv (*Jaj, ne már! – mondta a hal*) szerzője tőle szokatlan komolysággal várokozta bennünket 45 oldalon keresztül. Kezdetben megismerjük Sovánkovics Rezsőt, a regény főszereplőjét, aki teljesen hétköznapi, mondhatni unalmas, szürke alak, szombati sporthorgász, még életében nem fogott ki egyetlen halat sem. Lapos élete ellenére Rezső meglehetősen filozofikus alkat. Itt már sejtethetjük, hogy nem holmi egyszerű olvasmányt tartunk a kezünkben, amely arról tenne tanúbizonyságot, hogy a középserű élet a maga egyhangúságával témája lehet, sőt, témája kell hogy legyen egy regénynek. Aztán szépen, lassan kúsznak be a humorosabbnál humorosabb elemek. ▶▶

Fehér történet

A februári Cimborában indult történetünk hőse, Bé számára beköszöntött élete kritikus ősze, amikor minden drámai módon megváltozik körülötte: iskolába viszik a távoli, idegen városba, ahonnan rövid időn belül haza kell térnie, de nem azért, hogy folytathassa az otthoni, megszokott életét, hanem mert otthon is felfordult fenekestül minden, a háború fenyegetése lidércnyomásként települ rá a falura, valami szörnyű készül, bár a veszélyről senki nem beszél. Egy éjszaka elszabadul a pokol, bombák hullanak a településre, és Béék menekülni kényszerülnek. Ám a számukra mindennél fontosabb javaikat, a háziállatokat, juhokat, teheneiket nem vihetik magukkal a pánikszerű menekülésben. Bé visszatér értük, de ekkor, mintha az elemek is ellene fordulnának, a hazafelé vezető hegyi ösvényen váratlanul tomboló hóvihar fogságába kerül. Amikor már teljesen elveszíti tájékozódóképességét, kétségbeesésében egy ismeretlen állat kósza nyomát kezdi követni, erre bízva rá magát...

5. Menedék

Csak követte a nyomot. Nem gondolkodott rajta, milyen állat lehet, kutyaé, rókaé vagy farkasé... Követte, mert ez volt az egyetlen jel, amely az életre emlékeztette a fehér pokolban. Képtelen volt gondolkodni, mérlegelni, ösztönösen ment előre,

gépies mozdulatokkal, szinte öntudatlanul taposta a havat. Az állat nemrég járhatott arra, a szakadó hó percek alatt betemetett mindent, rövid idő alatt eltüntette volna a nyomokat is, valahol ott lehetett

► „Azt nem tudom, hogy Sovánkovics Rezső sporthorgász és hobbifilozófus (vagy hobbihorgász és sportfilozófus), akinek egyébként Sovánkovicsné Gerezdás Márta a felesége, valamint két sporttársa, a terepszínű kabátos Piczike Árpád, aki utálja a tejbegrízt, vagy a piros kabátos Négyszeglethy Lajos, akit a kelkáposzta-főzelékkel lehet kikergetni a világból, hasonlóan legendás alakokká válnak-e majd 60–70 év távlatában, de abban biztos vagyok, hogy jellemük és karakterük, no meg a kötet, amelynek főszereplői, erre predesztinálja őket. Persze, Négyszeglethy Kerek Erdő Szörnyeteg Lajos nevében is érzékeljük a játékos utalást és a már említett névmágiát, de hát elvégre is egy író nyugodtan bízhat a szavak er(d)dejében. És hogy tovább fokozzam a helyzetet: hőseink a kockás horgászingekekről folytatott diskurzusukban arra jutnak, hogy talán létezik Kockaminta Fejlesztő Intézet is, az egyébként középkeretű Piczike Árpád a Küllemhibás Vegyesdesszert Gyárban formaellenőr, Sovánkovics Rezső pedig szombatoként a Matrica D. Mihály utcán halad végig, amíg a tóhoz nem ér. De hogy Wanília vagy Valter kicsoda, és hogy valóban szeretik-e a Chemical Brotherst, ehhez már tényleg érdemes kézbe venni a könyvet” – írja Fábián László tanár a HUBBY oldalán.

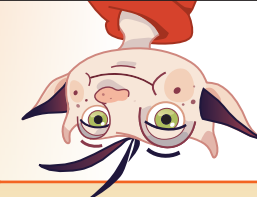
Nem kell aggódnia, a cselekményszög rögtön kibújik a zsákból, amint a halak kijönnek a tóból színes teniszcipőjükben, és többé nem kell várakoznunk. Ugyanis onnantól kezdetét veszi a szürrealista utazás. Árpád és Lali sem fogtak még ki életükben egyetlen halat sem, és a halak megjelenéséig többször is elhangzik, hogy vajon ebben a tóban élnek-e egyáltalán. Mint a csodavárók, várjuk, várjuk a fogást, ám egyszer csak Janka jelenik meg helyette. A kislány felvilágosítja őket, hogy márpedig három hal él ebben a tóban, de eszük ágában sincs horogra akadni. Inkább jót derülnek a bugyuta álhorgászokon. Olyannyira, hogy eljönnek megismerkedni velük.

Ha vannak kétségeitek, hogy valóban lehet-e nevetni olvasás közben, akkor nyugodtan vágjatok bele: nálunk az egész család talpra állt, hogy megidézzék a könyv egyik jelenetét. Történetesen azt a képet, amint Sovánkovics Rezső vezeti a vonatozást, Janka zárja, közbül pedig Piczike Árpád, Négyszeglethy Lajos és három, cipőben tappogó hal táncolja a lazactáncot. Hát mi is eltáncoltuk itthon, közben meg ezek a regénybeli alakok lebegtek a szemem előtt: odahallucináltam őket a szobába.

„Sovánkovics Rezső gyerekkora óta rajongott a pingvinekért. Minden pingvines könyvet elolvasott, ha pedig a tévében éppen pingvinekről szóló természetfilmet adtak, a kis Rezsőt el sem lehetett vonszolni a képernyő elől. És ez a lelkesedés felnőtkorára sem hagyott alább. Mi több, ha Sovánkovics Rezső őszintén magába nézett, be kellett ismernie, hogy igazából sokkal jobban szeretett volna pingvin lenni, mint ember” – olvashatjuk a regényben.

Rezső unalmában gyakran rajzolgat pingvineket a munkahelyén, „(...) vagy inkább szeretett volna, mivel ő pingvint rajzolni sajnós nem tudott. A rajzain szereplő pingvinek egy része inkább csőrben végződő zacskónak nézett ki (...).” Ugy-hogy a borító belsején láthatunk is néhány ilyen próbálkozást a részéről. A szerző egy interjúban így mesél ezekről a rajzokról: „Azt kértem a hangsúlyosan nagyon jól rajzoló ismerőseimtől, akiknek a többsége illusztrátor, de van köztük egyebé képzőművész is, festő például, hogy az ügynevezett ügyetlen kezükkel rajzoljanak.”

Nekem az ügyes kezemmel is csak csőrös zacskórajzok születtek. :)

a közelben. Ha képes gondolkodni, úgy okoskodik, hogy a szegény pára is menedéket keres magának az ítéletidőben, és állati ösztönével jó eséllyel talál is egy helyet, ahol meghúzhatja magát, amíg az elemek tombolása alábbhagy. De nem gondolt semmire, önkívületi állapotban menetelt, szemét egy pillanatra sem vette le a nyomokról. Ment előre, bár nem érzékelte, hogy haladna, mintha fordítva menetelt volna egy mozgólépcsőn. Mintha lebegne, és a lábai üresben pedáloznának. Az imént még nagyon nehéznek érezte tagjait, iszonyú erőfeszítésébe került minden lépés, most könnyű volt, az ólmos fáradság észrevétlenül elpárolgott tagjaiból.

Ekkor váratlanul erős ütés érte szemből, mintha egy masszív fehér falnak csapódott volna, vagy inkább mintha a fal csapódott volna neki nagy sebességgel. El kellett telnie egy kis időnek, mire felfogta: elesett. A fehér fal nem volt más, mint a talaj. Hirtelen erősen ellökte magától, ezzel sikerült talpra ugornia. Kábán tekintett körül, mint aki valamit erősen keres, de már nem emlékszik pontosan, mi is az. Megfordult a tengelye körül, merőn nézett maga elé. Végre megpillantotta a folyamatos hőesésben gyorsan halványuló lenyomatokat. Rohanni kezdett, amennyire zsidadt, gémberegett tagjaitól tellett, mintha utol akarta volna érni az állatot, amelytől a nyomok származtak. Sokáig rohant így, megszállottan, kétségbeesve, botladozva, üveges, maga elé szegezett tekintettel, mint egy holdkörös. Többször is elesett, minden alkalommal nehezebben tápázkodott fel, de amint sikerült, azonnal rohant tovább, amilyen sebesen csak bírt. A terep enyhén lejteni kezdett, amitől meglehetősen begyorsult. Egyre sebesebben futott, vitte előre a tehetetlenség.

A lába egyszer csak beleakadt valamibe, és óriási lendülettel vágódott előre. A hó alatt száraz faág húzódott meg, az kaszálta el. Repült, repült, próbálta előretartott kezével védeni magát, várta az ütközést. Ahogy földet ért, azonnal átfordult a fején, gurult, mint egy hatalmas hógolyó. Egyszer csak nagy csattanást hallott, erős fájdalom hasított a fejébe. Elsötétült előtte a világ, majd hirtelen világosság támadt. Már egyáltalán nem fázott, jóleső melegség járta át a tagjait, orrlükában frissen kaszált sarjú illatát érezte, kék eget látott maga fölött, a napfény úgy áradt szét, mintha egy óriási bődönből mézet csurgatnának a tájra, tehénkolomp csilingelése hallatszott, a távolból kutyaugatás. Kimondhatatlan nyugalom szállta meg. Könnyűnek érezte magát, elmúlt a fáradság és a félelem. Vidám tűzgolyóként ragyogott fölött a nap, úgy érezte, ha kinyújtja a kezét, akár meg is érintheti. Nyújtózni kezdett, és valóban, elérte, megmarkolta a napot, amely – meglepetésére – elfért a tenyerében. Azonban ahogy ujjai összezárultak a tűzgolyó körül, éles fájdalom hasított belé, mintha villám sújtott volna le rá. Ismét elsötétült körülötte a világ. Visszatért a hideg, a sötétség fokozatosan oszlani kezdett. Lassan felfogta, hogy a földön fekszik, arccal a hóban. A hó hidege csípte az arcát. Fel-emelte a fejét, de mivel így sem látott szinte

semmit abból, ami körülötte volt, maradék erejét összeszedve, kínkeservesen feltápázkodott.

Egy ajtó előtt állt. Nem hitt a szemének, kinyújtotta feléje a kezét, hogy meggyőződjön róla, nem csak káprázat. Rátette a kezét a kilincsre, lenyomta, de az ajtó nem nyílt ki. Utolsó erejét összeszedve vállál nekifeszült, az nyikorogva engedett a nyomásnak, és ő tehetetlenül terült el a padlón. Már nem volt ereje felállni. Nem tudta volna megmondani, mennyi ideig feküdt így a ház padlóján, talán csak percek, talán órák teltek el, amíg végre fel tudott tápázkodni és be tudta csukni maga mögött az ajtót. Talán nem telt el nagyon sok idő, mert úgy érezte, nem hűlt ki teljesen a helyiség, sokkal melegebb volt idebent, mint kint, a még mindig lankadatlan erővel tomboló hóviharban. Körülnézett: először azt gondolta, valamiféle csoda folytán hazakerült, otthon van, saját házukban, annyira ismerős és otthonos volt minden: az asztal a szoba közepén, az ágy a fal mellett, a pad az ablak alatt, a fekete csikókályha a sarokban. De valahogy mégsem állt össze a kép, minden egy kicsit más is volt, jóval kisebb a szoba, szűkebb a tér. Ahogy kezdett felmelegedni a teste és kezdett megnyugodni, úgy kezdtek kitisztulni a gondolatai. Megértette végre, hogy egy nyári szálláson van, egy olyan kis kunyhóban, amelyből számtalan található szerte a hegyekben, a havasi kaszálókon, és hogy a hóban nyomokat hagyó állat vezette ide, vagy lehet, hogy a vak-szerencse, már nem is számított. Tudta: örülnie kell, hogy egyáltalán még életben van.

(folytatjuk)

A Szín-téren:
a gélnyomat
technikája

Monoprint szerelem

A zselés nyomólapos másolat, azaz gélnyomat számomra új fel-fedezés. Instagram-oldalakon jött szembe, lenyűgözött a válto-zatossága, gazdagsága, a számos lehetősége. Ahányan művelik, annyiféle megközelítést láttam. Nagyon ki szerettem volna pró-bálni, nem is tudom, miért vártam vele ilyen sokáig. No de lássuk csak, mi is kell hozzá!

Akrilfesték. Gondolom, a pasztásabb, minőségibb fajtából szükséges a jó munkához – de a kipróbáláshoz a bolti is megteszi, nekem is ilyen van. Ha láttatok erre vo-natkozó videókat, észrevettétek, hogy keveset használnak, vékony rétegben hordják fel, hogy fedjen jól, száradjon ha-mar. Figyelem, a világos színek gyorsabban, a sötétek las-sabban száradnak! Be lehet vonni a játékba a ceruzákat, markereket, tintákat, festékszórókat is, ha a kompozíció megköveteli.

Hengerek. A festékeket keverjük, terítjük el ezekkel a nyomólapon.

Papírlapok. Jó sok. Olvasom, hogy a krétá-zott, fényes nem alkalmas, mert odaragadhat a polimer lemezhez.

Cuccok. Kell még egy csomó eszköz, amellyel nyomot lehet hagyni, mint például karton, szivacs, olló, különböző textúrájú anyagok, növények, levelek vagy előre legyártott minták, puffancsok, kol-lázsok, saját testünk, stencilek, pecsételők, bármi, aminek érdekes lenyomata van. Mint a frottázs, a monotípiá, a kollográfia esetében. A gélnyomat ezeknek a technikáknak az unokaöccse, mondjuk.

Zselés lap. Rugalmas, puha, áttetsző ásvá-nyi alapú, glicerines anyag. Be kell szerezni, meg-vásárolni vagy elkészíteni. Útmutatókat is láttam ehhez a neten. Vigyázni kell rá, finoman kell dol-

gozni vele, ne sérüljön, semmilyen éles szerszámmal ne karcoljuk meg a felületét. Gondosan, tisztán kell tartani. Ezekből van kicsi, nagy, négyszög és kör alakú stb.

Türelem. Első próbálkozásra valószínűleg nem fog úgy sikerülni, ahogyan másnál látjuk, de jó pár kísérlet után jönnek a szép darabok is, amint megértjük a techni-kát, látjuk, hogy a lapok, a festékek hogyan viselkednek, mennyi idő alatt száradnak stb. Szóval el kell rontani néhá-nyat, hogy okuljunk belőle.

Homo ludens. Annak ajánlott, aki kísérletező kedvé-ben van, kreatív, az elmélyült munkát szereti, felfedezésre indul. És másnak is. :)

Mitől és mire jó? Mitől más? Megfertőztem vele a környezetemet. A rokonság apraja-nagyja nyaraláskor vagy szülinapi zsúron is készített már pár darabot. Nem igényel rajz-tudást. Lenyomatról beszélünk, egyedi darabokról, két egyfor-mát nehéz összehozni. Innen a monoprint elnevezés. Nagyon hasonló eredményeket nyerünk, mint a monotípiá, kollográfia esetében, mégis a lenyomatok egyfajta freskós ízt hordoznak, festői hangulatot árasztanak. A másik egyedi jellegzetesség a zselényomat esetében az, hogy – ha jól dolgozunk – minden festékfoltunk, minden nyomunk teljesen áttevődik a papí-runkra, semmi nem vész el. Néha olyan, mint egy festmény, az ecset, festőkés nyoma nélkül, máskor, mint egy metszet.

Hordozza a wow-hatást, a nézőt magával ragadja, elkápráztatja. Könnyen elsajátítható technika, hamar elkészül a lenyomat. A készítés folyamata viszonylag rövid, végeredménye igen-csak látványos. Lehet tapétát, fanzint, illusztráci-ót, ajándék lenyomatot készíteni belőle. Nem kell prés hozzá, sőt, a gyöngéd megközelítés ajánlott. Van benne jó adag misztikum mert amikor nekifo-gunk, nem tudjuk igazából, milyen lesz a munka. Van benne véletlenszerűség és rengeteg öröm!

Ha izgalmasan hangzik, gyere, és Sepsiszent-györgyön a Sugás Áruházban a harmadik emeleti Föld Szinten próbáld ki velünk a zselényomat-készítést, vagy szerezd be a cuccokat, nézz meg néhány magyarázó, eligazító videót, és nyomasd otthon a vagányabbnál vagányabb gélnyomtatásokat!

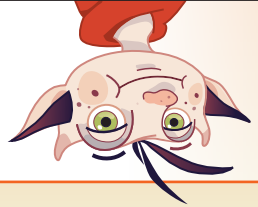
frottázs: grafikai technika, amelynek során érdes vagy térbeli kiterjedéssel rendelkező felületre helye-zett papíron, grafittal, szénnel, zsírkrétával, krétával stb. végzett dörzsölés hatására a felületi egyenetlen-ségek leképeződnek

monotípiá: fémlemezre készült festmény lenyomata

kollográfia: grafikai technika, amelynek során a nyomóformát (dúcot) papírból készítjük el a formák ki-vágásával, ragasztásával

fanzin: nem hivatalos, papíralapú kiadványok ösz-szefoglaló elnevezése, amelyeket rendszerint valami-lyen kulturális jelenség (például egy irodalmi vagy ze-nei műfaj) rajongói állítanak elő azzal a céllal, hogy az azonos érdeklődési körrel rendelkező társaikkal meg-osszák ismereteiket, gondolataikat, benyomásaikat az adott témáról

Varázslat jégből és hóból

A káprázatos, gyakran légies finomságú jégszobrokat különleges alkalmakra, díszítőelemként faragják ki alkotóik, többnyire egyetlen jégtömbből, borotvaéles vésőkkel és különleges kézi fűrészekkel

A jégszobrokat kezdetben a befagyott folyók, tavak jegének fűrésszel kivágott darabjaiból faragták, ma többnyire ún. jégkamrákban előállított, szennyeződésmentes jégből

Az esküvői fogadások, lakodalmak fényét emelő jégszobrok közül a legnépszerűbbek a szív és a galamb alakúak vagy – a házastársi hűséget jelképező, köztudottan monogám – hattyút formázók

Egy New Orleansban (az Amerikai Egyesült Államok Louisiana államának legnagyobb városában) szervezett téli fesztiválra faragott, világszínvonalú jégszobrok egyike, a sárkány

Az északkelet-kínai Harbinban a hó- és jégfesztivál során épült, többemeletnyi magas jégpaloták, jégtemplomok esténként színes fénynyalábokkal megvilágítva a leglátványosabbak

Az elegáns vendéglők és luxushajók éttermeinek asztalait díszítő jégkompozíciók a könnyen romló ételek (halak, rákok, pástétomok stb.) tárolására, hidegen tartására is szolgálnak

A hószobrászok állat- és emberalakjaiban, tavaszt idéző virágcsokraiban (a hőmérséklettől, illetve az időjárástól függően) néha csak napokig, máskor hetekig gyönyörködhetnek az évente szervezett hó- és jégfesztiválokra látogatók

A gyerekek hőembereinek távoli rokonai a hószobrászok alkotásai (a hegedülő lányt ábrázoló mű méretéről a rózsát éppen tökéletesítő művészt látva alkothatunk fogalmat)

A művészi szintű hószobrászat pompázatos példái a hegycsúcsokra épített (a téli hidegben viszonylag hosszú ideig megmaradó), többnyire soktornyú várkastélyok

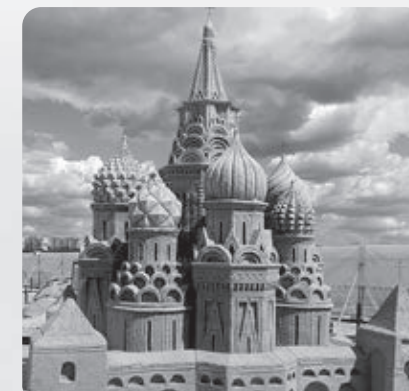
Efemer művészi alkotások

A nedves homokból kézzel formált, gyönyörűen kidolgozott homokszobrok rövid életűek: többségüket napokon, heteken, legfeljebb néhány hónapon belül elpusztítja a szél, a csapadék vagy elmossa a dagály

A rövid életű alkotások közé sorolhatók a homokozókban vagy a tengerparton játszó gyerekek homokvárjai, amelyeket gyakran maguk az alkotók vagy a vetélytársak rombolnak földig

A homokszobrászok várai többnyire valódi építmények: modern vagy műemlék épületek – köztük a 16. században épült, híres moszkvai Boldog Vazul- (ismertebb nevén Blazsennij-) székesegyház – homokból készült másolatai

Tiszavirág-életű művek homokból

A tartós anyagokból (márvány, bronz, nemesfémek, égetett agyag stb.) alkotott szobrok, domborművek, használati tárgyak és a festmények – múzeumok, templomok féltett kincsei, épületek falainak díszítői – évszázadok, néha évezredek óta őrzik a rég élt mesterek emlékét. Készülnek azonban rövid életű műrecek is, amelyekben – a tiszavirágok (kérészek) nászrepüléséhez hasonlóan – csak órákig, napokig, esetleg hetekig gyönyörködhetünk. Néha maga a természet is alkot gyorsan tovatűnő, káprázatos képződményeket: különös alakú felhőket, szivárványt, folyamatosan változó homokdűnéket, emberi arcra, alakra vagy állatokra emlékeztető növényeket.

A kérészéletű (műlékony, efemer) alkotások többnyire homokból, hóból, jégből, viaszból, cukorból, vajból, sajtból, örökzöld cserjékből, gyümölcs- vagy zöldségféléből készülnek.

A homokból formált szobrok, domborművek és várkastélyok anyaga kizárólag a keményre dörgölt homok, és megalkotásukhoz – a megfelelő eszközök (ásó, lapát, vakolókanál stb.) mellett – kitűnő térlátás, kézügyesség, nagy türelem és olyan gyakorlati tapasztalat szükséges, amelyre a művészek többsége hosszú évek alatt tesz szert.

Az idők során egyre elterjedtebbé váltak a tenger- vagy folyóparti homokvárépítő versenyek, és az utóbbi évtizedekben már világbajnokságokat is szerveznek. A szebbnél szebb építmények pedig rövid idő elteltével megsemmisülnek, a szél, az eső vagy a hullámok áldozataivá válnak.

Magyarországon az első nemzetközi, az 1848–49-es szabadságharc hőseinek, köztük a jászkun huszároknak emléket állító homokszobor-kiállításra Tinnye községben került sor 2019-ben

Átlátszó, megvilágított felületre (pl. üveglapra) szórt homokba kézzel rajzolt és kivetített vonalakkal, alakokkal nemcsak folyamatosan változó homokrajzok, hanem animációs filmek is készíthetők

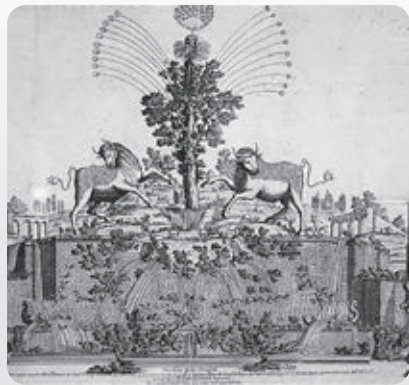

A homoktoronyok építését egy tömörített homokból készített mértani forma csúcsánál kezdik, onnan haladnak az alapja felé, ami megköveteli a tervezett arányok pontos betartását (a csúcstartó a 2021-es dániai világbajnokság győztese, a közel 5000 tonna homokból épült, 21,16 méter magas torony)

Joo Heng Tan világbajnok szingapúri homokszobrász OMO mosószerrel népszerűsítő homokvilága a gyerekeket ösztönözte arra, hogy merjék bepiszkítani magukat, miközben felfedezik a világot (részlet a reklámozott cég nevével és szlogenjével: a piszkó jó)

A cukorszobrokkal díszített leghatalmasabb művek a barokk kori Nápolyban készültek (a Domenico Antonio Vaccaro festő, szobrász által Erzsébet Krisztina német, magyar, cseh királyné születésnapjára tervezett „emlékművet” az ünneplő tömeg fogyasztotta el a ceremónia végén)

Az uralkodók és a főurak lakomáin a terített asztalokat gyakran díszítették cukorból formált mitológiai alakok, halak, fákön üldögélő madarak, egzotikus és háziállatok, virágok, gyümölcsök, hajók, várkastélyok stb. (hercegi esküvői asztal terve 1585-ből)

A díszvacsorák asztalait ékesítő cukorszobrokról, épületekről letört darabokat a meghívottak helyben elfogyaszthatták vagy emlékként hazavihették (egy 1600-as években rendezett bankett asztalának rekonstrukciója)

Enni való műremekek cukorból

Egyiptomi ásatások során napvilágra került ugyan egy 5500 éve lejegyzett cukorkarecept, az igen drága nádcukorból azonban főként vallási szertartások kellékeiként megformált állatszobrok készültek évezredek óta, elsősorban Kínában. Európába a keresztes hadjáratokból hazatérő lovagok juttatták el az ajándékként, gyógyszerként és fizetőeszközként egyaránt értékes nádcukrot (Magyarországon a feljegyzések szerint elsőként Zsigmond király szakácsai édesítették cukorral a süteményeket 1419-ben), a cukorszobrászat művészeite pedig a reneszánsz korától az 1700-as évekig virágoztak.

A reneszánsz kori lakomákon mestercukrászok vagy neves szobrászművészek által készített cukorszobrok asztalokra helyezése jelezte a díszvacsorák kezdetét. 1476-ban a Mátyás király és Aragóniai Beatrix lakodalmi asztalát díszítő, cukorkerítéssel övezett kert cukorcserjéin üldögélő cukormadarakból, -mókusokból, -angyalokból letört darabokat fogyaszthatták a meghívottak.

IV. Henrik francia király és Medici Mária 1600-ban, Firenzében lezajlott, pompázatos lakodalmának emlékezetes pillanata lehetett, amikor a hiányzó (a krónika szerint idejét éppen máshol mulató) vőlegény helyett annak lóra ültetett, életnagyságú cukorszobra vonult el a násznép előtt.

Megemlítésre érdemes, hogy a Szegedi Híradó tudósítója szerint 1859-ben, Kazinczy Ferenc születésének centenáriumi ünnepségére nyelvújító írónk cukorszobra is elkészült.

Egy 1687-ben tartott fogadáson a római brit nagykövét asztalát díszítő, római isteneket és istennőket (Vulcanus, Neptunus, Cybele és Juno) ábrázoló, barokk stílusú cukorszobrok tervei

1915-ben az „ehető emlékművek” Los Angeles-i kiállításának egyik látványossága Kirké 10 méter hosszú cukorpalotája volt (amelyben – a mítosz szerint – az embereket állatokká változtató görög varázslónő Odüsszeusszal találkozott)

A cukor olcsóbbá válása és egészségre káros hatásának felismerése csökkentette a cukorszobrok értékét, illetve népszerűségét: napjainkban többnyire már csak az esküvői tortákat díszítik

A 2015-ben Londonban a Temze partján felállított, életnagyságú, túlsúlyos fiatalokat ábrázoló cukorszobor a cukormentes táplálkozást népszerűsítette és az elhízás veszélyére figyelmeztette a járókelőket

Kérésztűtű mesterművek – változatos alapanyagokból

A hagyomány szerint Antonio Canova, a klasszicista szobrászat kiemelkedő művészeinek taníttatását egy velencei szenátor tette lehetővé, aki felfigyelt az 1760-as években, tízéves korában vajból megformált oroszlánjára

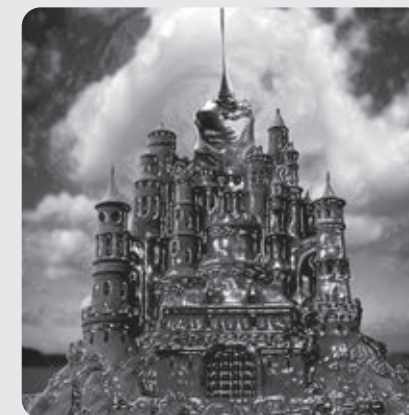
Vajból formázott szobrokban, domborművekben, épületekben a késő reneszánsz korában a díszvacsorák asztalain, a 19–20. században vásárokon és kiállításokon gyönyörködhetek az érdeklődők (Caroline Brooks: *Az álmodó Iolanthe*, 1876)

A főként az Egyesült Államokban népszerű, nem ritkán farmerek által készített vajszobrok témája gyakran kötődik a tejhez vagy a tejtermékekhez, és tömegük akár több száz kiló is lehet (Victor és Mary Pelton pennsylvaniai élelmiszerszobrászok alkotása)

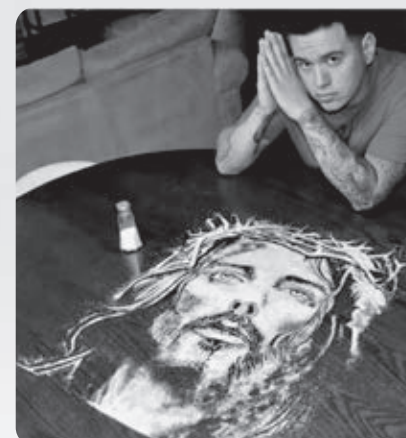
Az Antonio Alvarez, Toledo hercege, Nápoly alkirálya tiszteletére kenyérből, sajtból, hentesáruból és sült malacokból épített, ehető boltívet ábrázoló fametszet (1629)

Fehér, világos- vagy sötétbarna csokoládéból nemcsak csokimikulások vagy -tojások készíthetők ünnepi ajándékként, hanem szebbnél szebb asztali díszek, szökőkutak, kastélyok is

Thaiföldön régi hagyomány a három hónapos buddhista nagyböjt kezdetét gyertyafesztívállal ünnepelni, amelynek során látványos méhviasszobrokat vonultatnak fel a városok utcáin

Nagy türelemmel (és tehetséggel) akár a sima felületre szórt asztali sóból is készülhetnek különös művészi alkotások (Rob Ferrel sórajza: *Krisztus képmása*)

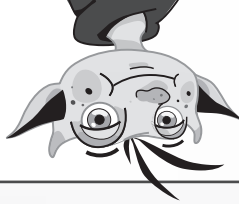

A gyermekek krétarajzainak művészi változatai a lenyűgöző, háromdimenziós utcai aszfaltrajzok (Julian Beaver föld alatti barlang illúzióját feltérképező efemer festménye egy nagyvárosi úttesten)

A színházi díszlet is lehet folyamatosan tovatűnő (Pignitzky Gellért megismételhetetlen vetített háttérképe a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház *Hullámzó vőlegény* című előadásának egyik pillanatában)

Állandó gondozást igénylő növénszobrok

Az angol uralkodók és főnemesei kertjeit a reneszánsz korától díszítették az élő, örökzöld cserjékből – elsősorban az apró levelű puszpángból (buxszusból) – nyírt bokorszobrok

A 18–19. századi angol regények vagy a kosztümös filmek főúri kertjeiben szinte kötelező módon feltűnő (általában a szerelmek egymásra találását elősegítő) puszpánglabirintus (útvesztő) napjainkra egész Európában elterjedt

A bonyolultabb kerti díszek létrehozásához a fiatal növényeket két-három éven át drótból forrasztott sablonok köré növesztik, majd – a kívánt magasságot elérve – formára nyírják

A bokorszobrokat folyamatosan „restaurálni” kell: tavasszal a túl hosszú fiatal hajtások lemetészésével, télen a súlyos hótakaró gondos eltávolításával védeni a deformálódástól

A kertekben, parkokban pompázó mértani alakzatok (gömbök, kúpok, oszlopok), emberalakok, házi- vagy egzotikus állatok stb. mellett néhol élénkzöld puszpángkastélyok is feltűnnek

A kerteket, udvarokat a tolvajoktól, kártevőktől a hiedelem szerint megvédő, szerencsét hozó kerti törpék rajongói akár bokrokból is kialakíthatják kedvenceiket

Viszonylag rövid életű növénszobrok türelemmel és némi képzelőerővel szobanövényekből (pl. kaktuszból) is készíthetők

Tiszavirág-életű alkotások a gyümölcsökből (alma, körte, görögdinnye), zöldegekből (tök, retek, sárgarépa, cukkini, uborka stb.) faragott asztali díszek, tóklámpások

Japánban a 15. századtól önálló művészeti ág a virágrendezés, az ember és a természet közötti összhangot jelképező, virágokból és ágakból alkotott Ikebana készítése

Átalakítás miatt zárva

A Cimborai idejű számai a kamaszok semmihez sem hasonlítható hullámvasújtárra ültetnek fel benneteket. Mi is a kamaszok? Egy előadásban hallottam, hogy ekkor születik meg az emberpalánta másodjára. Első születés: amikor világra jövünk. Második születés: amikor a kamaszok viszontagságai után kikristályosodik énünk, személyiségünk, ízlésünk, világlátásunk. Harmadik születés: amikor rájövünk, miért is vagyunk itt, a Földön. Elnézést, ha ez az utolsó túl spirituálisra sikerült, térjünk is vissza a második születéshez, hiszen éppen ezen mentek keresztül.

A cikk címét „a kamaszok védőszentjétől”, Vekerdy Tamástól kölcsönöztem. A híres pszichológus azt mondja, épp mint a bevásárlóközpontokban az üzletek ablakaira, úgy a kamaszokra

a boomer, kövezzetek meg, de ezt látom magam körül...). Hiszen nem tudtok olyan messze menni a civilizációtól, hogy ne találjátok szembe magatokat a TikTok-táncokkal, a sminktrendekkel, a divatos frizurákkal, méregdrága kosaras cipőkkel – az internet elmondja nektek, ha kérdezitek, ha nem, mitől lesztek menők, elfogadhatóak, szépek... De vajon ez tényleg ennyin múlna?!

Menjünk vissza képzeletben ebbe a bevásárlóközpontba. Ha belegondolsz, hogy évente 20 kollekciót is kiadnak ezek a fast fashion boltok, szerinted hányszor rendezik át a kirakataikat? Mi történik, ha

is ki kéne akasztani egy táblát Átalakítás miatt zárva! felirattal. Mennyivel könnyebb is lehetne minden, ha folyton emlékeztetné valami a környezeteteket, hogy milyen változásokon mentek éppen keresztül!

Ahogy gondolkodtam a cikken, ez a bevásárlóközpontos kép különösen megtetszett. Lenne kedved képzeletben elindulni velem itt? Nézzünk körbe! Képzeld el a plázát! (Megteszi a hozzád legközelebb lévő, ha szoktál ilyen helyekre járni. Ha nem, akkor idézz fel egyet egy amerikai filmből. Mind ugyanolyan.)

Az első, ami nekem eszembe jut róla, az a zaj, amely eltompítja a bennem zakatoló hangokat. Minden boltból más zene hallatszik ki, emberek beszélgetnek, és a tér akusztikája miatt minden zúgva visszhangzik. Ahogy a folyosókon megyek, illatok, színek, textúrák sokaságától kezd zsongani a fejem. Az emberekről inkább a kirakatokra terelem hát a figyelmemet, és így láthatom, mit tartunk divatosnak ebben a percben.

Szerintem ti is észrevettétek, hogy a bevásárlóközpontok, ahogyan a kirakatokban szereplő ruhák is, egyre inkább nektek, a ti korosztályotoknak (maximum a fiatal felnőtteknek) vannak megalkotva. A nagyvállalatok vezetői ugyanis pontosan tisztában vannak azzal, hogy a kamaszok a ruháikon keresztül (is) keresik önmagukat. Mire elkezdt benneteket ez a készletés munkálni, már régen ki van mosva az agyatok (bocsi, kijött belőlem

ezekhez az ideálokhoz méred az önbecsülésed és az önbizalmad, önképed? Mindannyian tudjuk, hogy a videó, amelyeket a TikTokon láttok, szét vannak filterezve, szerkesztve, mégis, az agy ezt a tudást nem veszi számításba. Erről Tom Holland is beszél, amikor egy interjúban azt taglalja, miért törölte le az applikációt. Azt mondja, eluralkodott rajta az érzés, hogy mások kommentjei alapján ítélje meg saját magát. Érted, Tom Hollandról beszélünk, a Pokémonberről, aki a világ egyik legszebb nőjének a párja!

Annnyit szeretnék csak mondani, hogy jól gondold meg, milyen tervek, példaképek és víziók alapján építetted át önmagad, míg kint van a homlokodon az „Átalakítás miatt zárva!” tábla. A legjobb lenne, ha mernél külön és egyedi lenni. Próbáld ki, kísérletezz. Időd, mint a tenger!

Ki hozza ide a költők szívét?

A *Lehetnék bárki* – Kortárs és kortalan versek és *Szívlapát* versgyűjtemények után 2023-ban új, kamaszoknak és fiatal olvasóknak szánt antológiával jelentkezett a Pagony *Tilos az Á könyvek* sorozata. A válogatások fő szempontja – fogalmazta meg Péczeli Dóra, az első két kötet szerkesztője a pagony.hu oldalon közölt interjúban –, hogy minél többen olvassák és szeressék meg a kortárs irodalmon keresztül a kortalanokat, vagy a kortalanok felől olvasva a kortársakat. Mindkét kötetet bemutattuk már részletesen.

Viszek egy szívét – egymásra felelő versek

Tilos az Á Könyvek, 2023

Grela Alexandra lengyel származású grafikus kollázsaival

A harmadik, a *Viszek egy szívét – egymásra felelő versek* a Tilos az Á legújabb gyűjteményes kötete, igazi újdonság, hiszen Győri Hanna szerkesztő ismert, iskolában is tanult versek mellé mai költők sorait kapcsolta: van, amikor parafrázist, át-

íratot, máskor az ismert sorokkal vitába szállót, lazán vagy szorosabban kapcsolódót. A gondolatosság vagy éppen a képi világ, a ritmus és a versforma köt egymáshoz különféle, régi és mai szövegeket. Néha két vers áll párban, máskor több is. A ma születő versbe bekerülnek a régi sorok, szavak, új értelmet nyernek.

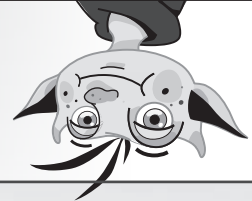
Ez a kapcsolódás a mai költők részéről szándékos, nem véletlenszerű egyezések szövik a magyar költészet hálóját, hanem tudatos kommunikáció, a „közös tudás” feltárása a gyűjtemény. Érdekes kipróbálni ennek a működését: például olvassuk el a hívóverset, majd a választ, válaszokat, és térjünk vissza ismét a klasszikushoz: a sorok más értelmet nyernek, újabb és újabb rétegeket bonthatunk ki belőlük – átértelmeződnek.

„De mi értelme elolvasni réges-régi verseket, amelyekből egy kukkot sem ért az ember? Nyilvánvalóan semmi. Nem véletlen, hogy ilyen botorságot csak fenyegető kényszer hatása alatt cselekszünk, az iskolában, ahol memoriter, dolgozat, felelés lebeg Damoklesz kardjaként a fejünk fölött. De mi is az a Damoklesz kardja... na éppen ez az! Nem tudjuk, és mégis tudjuk. Rése a szókészletünknek, a közös kultúrkincsünknek...

...A versrészcscék és -hullámok pedig, amelyek beivódtak kollektív emlékezetünkbe, újra és újra felbukkannak költőgenerációkon át a versekben...” – olvashatjuk Győri Hanna gondolatait a könyv előszavában.

A nagy, közös játszótér, ahol régi és mai költők gondolatai, verslábai kapcsolódnak, illetve értelmeződnek át és újra, izgalmas találkozásnak ad helyet. Arany János létösszegző verssorai – „Letésem a lantot. Nyugodjék. / Tőlem ne várjon senki dalt. / Nem az vagyok, ki voltam egykor, / Belőlem a jobb rész kihalt” – Tóth Krisztina *Kikapcsolom a gépet* című formahű átíratával és Szlukovényi Katalin *Alant* című versével lépnek párbeszédbe, de további Arany-versek behívják az antológiába Kányádi Sándor *Arany Jánosra gondolva*, valamint Orbán Ottó *Magára igazítja Arany János négy sorát* című versét is. A kötet két versének formája több költőt megihletett: Kosztolányi Boldog, szomorú dala Szakács Esztert, László Noémit és Varró Dánielt is, József Attila *Születésnapomra* című alkotása Markó Bélát, Tóth Krisztinát és – ismét – a mindig szívesen átköltő Varró Dánielt.

Aki így találkozik például Petőfi Sándorral:

Petőfi Sándor Minek nevezzelek?

(részlet)

Minek nevezzelek,
Ha a merengés alkonyában
Szép szemeidnek esti-csillagát
Bámulva nézik szemeim,
Mikéntha most látnák először...
E csillagot,
Amelynek mindenik sugára
A szerelemnek egy patakja,
Mely lelkem tengerébe foly –
Minek nevezzelek?
(1848)

Varró Dániel Minek-minek?

(részlet)

...
Minek nevezzelek,
ha elgurulsz
lepottyanván, mint ingemről a gomb,
és elveszödsz magányod szőnyegén
(menet közben rád lép a sok hülye)
s én négykézláb kereslek mindenütt,
tegyük hozzá, hiába,
legjobb esetben is
csak gombostűbe nyúlok –
minek nevezzelek?
(1999)

„Verset írunk – ők fogják ceruzámat / s én érzem őket és emlékezem” – idézhetjük József Attila *A Dunánál* című versét a kötetben tallózva, hisz, mint látjuk, a klasszikus és kortárs művek folyamatosan párbeszédet folytatnak egymással az antológia lapjain. Így a *Viszek egy szívét* amolyan alternatív középiskolai szöveggyűjteményként is kiválóan alkalmazható, közelebb hozhatja a diákokhoz mind klasszikus költőink világát, mind a kortárs irodalmat. (Pusztai Ilona, prae.hu)

A könyv utolsó hívóverse:

Nemes Nagy Ágnes Tanulni kell

Tanulni kell. A téli fákat.
Ahogyan talpig zúzmarások.

Tanulni kell. A nyári felhőt.
A lobbansnyei égi-erdőt.

Tanulni kell mézet, diót,
jegenyefát és úrhajót,

a hétfőt, keddet, pénteket,
a szavakat, mert édesek,

tanulni kell magyarul és világot,
tanulni kell mindazt, ami kitáru,

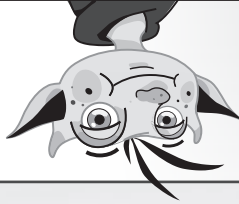
ami világít, ami jel:
tanulni kell, szeretni kell.
(1979)

És Grecsó Krisztián, amint viszi Nemes Nagy Ágnes „szívét”

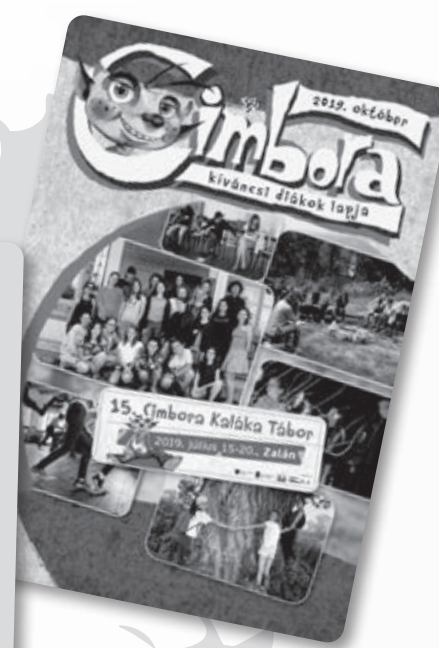
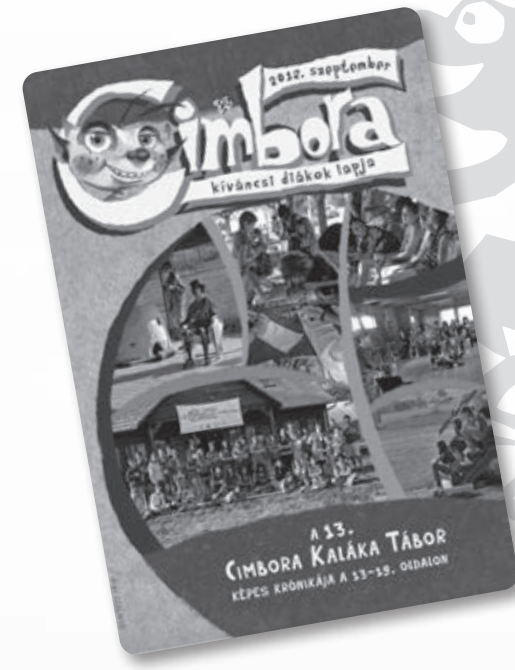
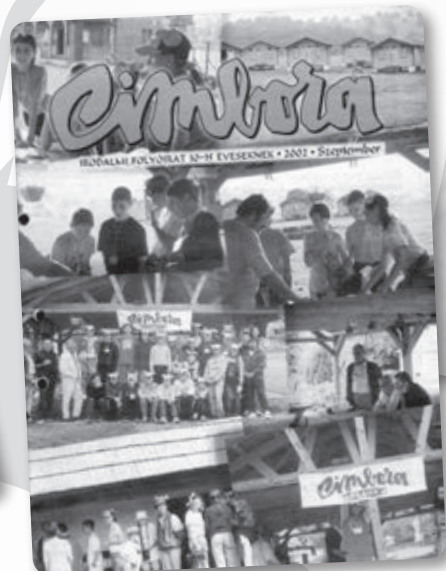

„A *Viszek egy szívét* – mint általában a *Tilos az Á* legtöbb kiadványa – vitte az én szívemet is. Első ránézésre még félelemmel vegyes volt a kíváncsiságom, de amikor a Pagonyban kinyitva a könyvet azt láttam, hogy József Attilára Petri felel, nyomban megjött a bátorságom” – írja a Csucsorka nevű felhasználó a moly.hu oldalon.

A nyári nagy találkozás – jövő évben tizenhatodjára

Forrai Tibor (1953–2022) a 2013-as Benedek-mezei táborban: ő volt az egyetlen, aki mind a tizenöt nyári nagy találkozón részt vett

1996-ban, 27 évvel ezelőtt, amikor Forrá László főszerkesztő beszámolt a Cimborában a hetven nyertes pályázót egy sátorlap alá terelő táborról, arról írt, hogy azért nevezi elsőnek, mert reméli, hogy még harmadik, tizenkettedik is lesz. Valamiféle szabad diákkollégium kialakítása volt a szándék, hogy az érdeklődő gyerekeket lehessen közös munkára fogni. Ma már műhelymunkának, workshopnak neveznénk, nevezzük, de a lényeg ugyanaz: a Cimborák Kaláka pályázatra jelentkező, irodalmi, képzőművészeti érdeklődésű, kíváncsi és alkotó olvasóinkat megismerni, és megteremteni a lehetőséget, hogy találkozzanak. A második, 1997-es, emlékezetesen sáros tábor után, 1998-ban még lezajlik egy nagy létszámú sátor-tábor a háromszéki Ika-váránál, majd néhány év szünet után, 2002-ben a Sepsiszentgyörgy melletti Benedek-mezőn már kényelmes házikókban volt a szállásunk. A 2000-es években nyolcszor, a 2010-es években még négyszer hirdettük meg a Cimborák Kaláka pályázatot és találkozottunk cimboráinkkal, utoljára 2019-ben, hiszen a 2020-as tábor elvitte a járvány ...

2024 nyarán 16. alkalommal találkozhatunk szerkesztők és olvasók, a kíváncsi, tehetséges cimborák, a közös alkotás és játék örömeire és közösségformáló erejére helyezve a hangsúlyt. Hogy kik lesznek a táborozók, azt még nem tudni, a jövő évi májusi lapszámból derül ki majd, ám a versengés ehhez most indul (a 2. oldalon olvasható irodalmi alkotói pályázatunk kiírását).

Keresd a Cimborák Kaláka pályázati kiírásokat, küldd be irodalmi alkotásaidat!

Sziasztok!

Köszö a többszáz vagy töbezer lájkot, emodzsit, biztatást, amivel erőt próbáltatok csepegtetni belém, hogy ne legyek szomorú a vakácio miatt. Sikert. Hatalmas erőtől duzadó önbizalommal kitörő lelkesedéssel és kitarással mondhatom fantasztikus kedvel határozottsággal vágtam neki a nyárnak. Mert tudtam, amit most elárulok nektek, hogy apucinak elege lett a házfeladatokból. Abból, hogy anyuci már évek óta nem tuggya megoldani a házikat helyetem. Ezért kiíratot ki íratot kiíratott kiíratott (jó nehéz szó, én mondom, 3X javította ki a helyesírási felügyelő) a suliból. Így már nem kell naplót írjak, hogy mi volt a suliban, miből mi a lecke s ilyenek.

Magántanuló lettem. Magánytanuló, ahogy tata mongya. Magányosan, saját ütememben oldo(gato)m a feladatokat. Csak a Zoszi hiányzik s 3 osztájtársam, de velük találkozok néha. Már mint a zosztájtársakkal, mert a Zoszi nem hiányzik. Csak vicceltem. Olyan hazug gyermeket én még nem láttam, aki aszt mongya őszintén, hogy neki hiányzik az oszi. Esetleg boldogan mondja, hogy: hiányzik a zoszi, nem lesz óra! Ezért szép a magyar nyelv. Mert kétüteműek a szavak. Vagyis a motrok. Úgy értem, hogy kétértelműek. A szavakra értem. Úgy ércséték, ahogy kell, nincs kedvem újrainni! *Megj. Nekem, ha nincs kedvem, akkor nem kell újrainjak semmit. Vagy 100-szor sem kell leírjam, ha valamit nem helyesen írok. Csak tudni kell a paszwortot: magántanuló.*

Igazából csak a kiflitej s alma hiányzik, de most aszt veszek s eszek amit akarok, s akor amikor! Nincs ojan, hogy nem ehetek, amikor írok, vagy nem irhatok mikor eszek, mert aszt csinállok s akor, amikor akarok. Persze nem aszt akarom, hogy most mind magántanulók legyetek, de ha egyszer belekóstoltok, akkor olyan mint az eperdzsem. Amig tart, addig nyalod a kanalat! Ha szereted, persze, mert ha nem. akor más példát kell mondani (málnadzsem, egresdzsem, nutella, karamelakrém stb.)

Pénzem anyi, mint a szemét. Mint vízcepp a tengerben. Mint levéltetű a barackfán. Mint szeplő nyáron. Mert dolgozom. Diákmunka. Az olyan, hogy diákoknak szerzek munkát, amiért pénzt kapok. Van, aki ujságot hord, van, aki segít az öreg néniknek bevásárolni. Van, aki kutyát sétáltat, van, aki öregnéit. Attól függ, hogy kinek van kutyája s kinek öregannya. S kapok pénzt, amit elosztok. Most rájöttem, hogy még a mateknak is hasznát lehet venni a zéletben. Persze nem a nehéz mateknak, hanem az ilyen plusz, minusz, osztva kettővel s négygyel. Ilyenek.

Ha lesz még időm, írok! Addig kivánom nektek, hogy éjjen a hoszu szünet, éjjen a csengő!

Szókereső: Száz éve született Kormos István

Húzd ki a kiemelt szavakat a betűhalmazból a lehetséges nyolc irányban (fel, le, jobbra, balra és átlósan). A megmaradt 16 betűt sorban összeolvastva megkapod a megfejtést: annak a településnek a nevét, ahol Kormos István született 1923. október 28-án.

„...Ekkor határoztam el, hogy író leszek. De **semmi** nem jutott eszembe, amiből bármit írni lehetett volna, s csak játszadozással **töltöttem** a vakációt: ürgét öntöttem, cseresznyét loptam, **pofozkodtam**, ha **játszótársaim** nem úgy viselkedtek Mézes Annussal, ahogy Sobri Jóska a comtesse-szel. De az a könyv kinyitotta a **szemem**, noha magam se **tudtam**, mire.

Először hazudó **lettem**. A harmadik elején fogalmazást kellett írunk a legérdekesebb nyári álmunkról. De én nem álmodtam semmit. **Kitaláltam** valami képtelenséget: **fapapucsos** holland királylányok nyüzsögtek abban az álomban, s mind tölem **akart valamit**. **Tanítóm** hitetlenkedésére olyan **határozottan bizonygattam**, hogy ez igaz álom – végül ő tört meg. Iskolából hazafelé Amerikából levelező keresztapámmal dicsekedtem, jobban mondván **hazudoztam**, akit

megajándékoztam egy túrósrétes-gyárral, **közölve**, hogy csak **magyarok** dolgoznak a gyárában, s annyi rétest ehettek munka közben, amennyit csak **akarnak**. Első gyónásomat – a sztereotip gyónási formula elmondása után – azzal kezdtem, hogy nincs **bűnöm**. A mosonszentmiklósi öreg pap csodálkozva hajolt ki a gyóntatószékéből, segített, **sorolván** a bűn lehetséges formáit. »Nem hazudtál?« – »Nem!« – s elvonultak előttem **hazugságaim**, kisebbek-nagyobbak egymás után. »Nem loptál?« – »Nem!« – s meglevevénkedtek kis lopásaim. Csak én tudtam, hogy milyen megátalkodott vagyok.” (részlet a *Kezdet* című önéletrajásából)

J	N	H	A	Z	U	D	O	Z	T	A	M	M
O	Á	A	S	O	S	C	U	P	A	P	A	F
M	V	T	Ö	L	T	Ö	T	T	E	M	T	H
A	L	Á	S	Z	E	M	E	M	S	E	L	A
T	O	R	E	Z	M	A	T	D	U	T	Á	Z
D	R	O	M	M	Ó	T	Í	N	A	T	L	U
O	O	Z	M	A	O	T	N	S	I	E	A	G
K	S	O	I	K	Z	E	Á	M	N	L	T	S
Z	M	T	M	A	G	Y	A	R	O	K	I	Á
O	Ö	T	T	R	M	L	I	K	S	L	K	G
F	N	A	Ó	T	A	K	A	N	R	A	K	A
O	Ú	N	E	V	L	Ö	Z	Ö	K	S	I	I
P	B	I	Z	O	N	Y	G	A	T	T	A	M

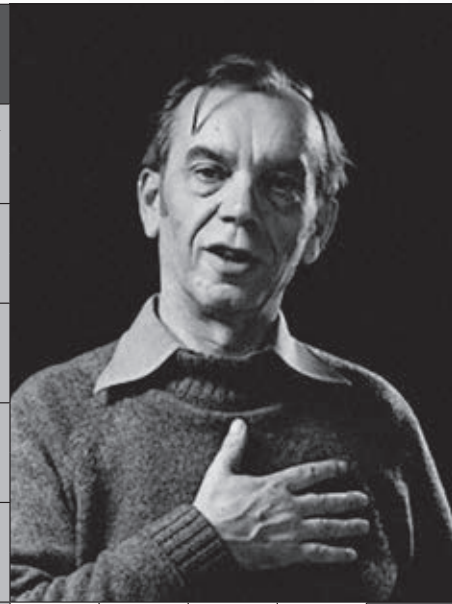

Izgalmas olvasmányok a hálóban

Kormos István gyerekkönyvei

		Feltételes kötőszó		Pára!	Magyar színész volt (Lóth)	Holland autójel		
		Német asszony		Régies színezetű				
Könnýű lábbeli	Fluor		1.					C
Szecundum	2.		Hoppá					
			Fasoros út					
			3.					
Az ókori Etiópia fővárosa						Rádiusz		
Tapsifüles Numero						Római egyes		
					Feltételes kötőszó (angol)			
					Ocskapiac			
		Férfinév				Rendelő!		
		Fejtartó!				Jár...		
A tetejére Radon vegyjele		Magyarországi népzenekekar					Páratlan öreg!	Elek!
4. Mese Vackorról, ...		Részben kapna!					X, ..., Z	Örül, ujjong (vallási énekekben)
Kérdőszócska				Gazdára talál				Üres rím!
Yin...				Fegyvert használ				Kettőzve táplál!
Telekvég!		Középen félre!			Urán	Bolgár pénznem		
		Eredni kezd!			Szlovák kerékpáros (Péter)	Barnulni kezd!		
Vércsepp!	Mértékegysége a newton				Satöbbi	Teakfa románul		
	A Lego jelszava is lehetne				Banki jutalék	Páratlan tusa!		
Magyar matematikus, pszichológus (László)				Limlom			Néma Anikó	
				Porszem!			Dugi ..., horvát sziget	
Egy fél eper!		Aragóniai település				Édes mártás		
		A nő a szebbik!				Gyámfa		
Nagy ázsiai ország				Amerikai sorozatfilm			Kezdődik a termelés!	
				Hargita autójele			Rágni kezd!	
Magyarországi község (ETE)			Pajkosan játszó					
			Spanyol gépkocsjel					
Népszerű, neves								Egyel!

Cimbi képtára

KÓNYA ÉVA

Felhőalakzatok magyar festők vásznain

Gomolyfelhők Szinyei Merse Pál festményén (*Pipacsos mező*, 1900 körül)

Különös felhőalakzatok, ahogy Tornyai János látta (*Búzatábla kendős nővel*, 1912)

Madarász Viktor tornyosuló gomolyfelhői záporosít, szélvihart jósolnak (*Alföldi zivatar*, 1870 körül)

Koszta József festményén a lenyugvó nap sugarai festik arany színűre a sötét viharfelhők peremét (*Vihar előtt*, 1909)

Csontváry Kosztka Tivadar viharvert cédrusfája mögött hófehér, kárminpiros, halványlila, citrom- és narancssárga felhőfoltok tarkítják az alkonyati égboltot (*Magányos cédrus*, 1907)

Szőnyi István kompozícióján a lemenő nap felhőkön átsütő sugarai aranyozzák be a Balaton vizét (*Fények a víz felett*, 1935)

RENDELD MEG
MOST A
CIMBORÁT!

Előfizetési díj: **30 lej**
(a 2023–24-es tanévre)

A Cimborá ára nem előfizetőknek:
4 lej / lapszám.

- keresd az iskolai terjesztőnél
- érdeklődj a 0752 062 885-ös telefonszámon
- írd a cimboramail@gmail.com címre

www.cimbora.net